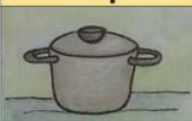

De Taal van Helmond

Stukskes over ons stadsdialect door Jos Leenen

					
skats	zôk	sûk	wèp	bört	fyts
					
aap	skôöp	skûûn	èèj	bööl	ryyk
					
pàn	zòn	kûs	skip	mug	bón
					
màànt	hòònt	uul	skeet	drøøf	skool
					
vos	zaag	ġàt	skèñk	riñ	vèèreke

Hèlemòns Lèèrplèñkske mi de 26 klīñkers in ut rôwt, 16 meedeklīñkers in ut zwart en g, ġ, ñ in ut gruen. Mi afbilde vān Erit de Roeper.

*Umdè ut Hèlemòns dè verdynt is òns dyelèkt àlvàst klañkzôôjver vàstġeleet
vur straks às de lèèsten Hèlemònse mèn is ôôjtġeprôt.*

Omdat het Helmonds dat verdient is ons dialect alvast klankzuiver vastgelegd
voor straks als de laatste Helmonder is uitgepraat.

Òns Hèlemòns zeeñt.

Voor wie in de eerste bijdrage al de wenkbrauwen fronste bij het kopje: Ons Helmonds zingt, gaan we nu nog een stapje verder. Vooringenomen als de meesten zijn over dat zogenaamde harde dialect probeer ik u toch van het tegendeel te overtuigen. U zult erachter komen hoe rijk dialecten zijn en het onze in het bijzonder, zelfs aantoonbaar rijker dan het verschraalde Standaardnederlands. “Nôw, nôw, matje! Ğaaj døøreft nôğàl.” (‘Ğ’ en ‘ğ’ staan voor de zachte ‘g’ en ‘g’ voor ch. Zie de groene ‘g’ en ‘ğ’ op het leerplankje). Als u niet alleen naar kwèèkers luistert, die er in Helmond net als overal in ons land natuurlijk ook zijn, kunt u (of ğe of ğaaj) ervaren hoe hartelijk, lief en zacht ons dialect feitelijk kan klinken. Bij het merendeel van de sprekers zingt ons stadsdialect wel degelijk. Het is tijd voor verdieping, tijd om te beseffen dat ut Hèlemòns meer diepgang heeft dan het nieuw Helmonds zwembad. Wat je er gaandeweg in deze stukskes nog verkrijgt, dat is Hèlemònse gramaatyka (dès ny zómar wa), anekdotes, gedichten, verhalen, aardigheden, eigenaardigheden, regelmatig een uitstapje naar de spelling van het Standaardnederlands, mijn eigennuttige en nieuwe Hèlemònse Spelling en het bijbehorende, didactisch verantwoorde Hèlemòns Lèèrplèñkske mi in ut rôwt de 26 Hèlemònse kliñkers, in ut zwart 16 meedekliñkers èn de ‘g’, ‘ğ’ èn ‘ñ’ in ut gruu. Na de Brabantse ‘g’ (in ut Hèlemòns dus ‘ğ’) ook alvast aandacht voor de vreemde ‘ñ’. Het Nederlands heeft 2 letters nodig voor die ene ng-klank zoals in ring. Maar in schenk, hoorbaar als scheng+k gebruikt het daarvoor alleen de ‘n’. Verwarrend. “Dè kèn hendiğer, matje.” In het Hèlemòns schrijven we voor ‘ng’ in alle gevallen één letter, de ‘ñ’ , zoals in skèñk en in riñ. En dus ook in ziñ! Geen uitzonderingen. Eenmaal afgesproken blijft afgesproken. Ons Helmonds zingt wordt dan: Òns Hèlemòns zeeñt.

Gedeelte uit het lied Òns Hèlemòns zeeñt op de wijze: Oh Waterlooplein

Refrein:	Ons Hellemons zingt, ons Hellemons zingt. De klinkers klinken melodieus, niet scherp of hard, da's tweede keus. Dus zorg dat je je bedwingt. Ons Hellemons zingt.	Òns Hèlemòns zeeñt, òns Hèlemòns zeeñt. De kliñkers kliñke miledjòs, ny skèèrep òf hart, dè's twide kòs. Dus zöörig dè ġe û bedweeñt. Òns Hèlemòns zeeñt.
Couplet:	Ik hoor zo graag die taal zo vol, gemoedelijk en met veel lol. Zo kan het ook, het klinkt perfect: ons schoon dialect.	Ik høør zó ġèèr dy taal zó vòl, ġemûdelek èn mi vøøl lôl. Zó kèn ut ók, ut kleeñkt perfèkt: Òns skón dyjelèkt.

(Het complete lied is te vinden op de website)

Jos Leenen

www.detaalvanhelmond.nl